

حيات

میانہ دائمیہ... بنیاد رها جوہ حیات قانالم...
- نیچہ -

ادارہ مرکزی :

آقرہ ۵۵ ، استانبول جادہ سندہ آقرہ
معارف امینکی پائندہ کی دائرہ

استانبول بوروسی :

استانبول ۵۵ ، باب عالی جادہ سندہ ۱۱۹ نومرولو
دائرہ مخصوصہ
تلفون : ۳۶۰۷

نرسسی ہربرہ ۱۰ غروشدر .

سنہ لکی پوسٹہ ایلہ ۵ لیرا .
(اجنبی ملکٹر ایچین ۵ دولار) .

ایونہ و اعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسہ
مراجعت ایڈیٹر .
بازی ایشلرک مرجعی آقرہ مرزیدر .

صافی : ۲۲

آقرہ ۲۸ ، نیشان ، ۱۹۲۷

۱ نیچی جلد

بر تنقید مناسبتیلہ

اجتہاد مجموعہ می صوک نسخہ لرنک برندہ
« حیات » دن بحث ایلر کن مجموعہ یہ کیرن بعضی
شعرلردن شکایت ایدیور ، « حیات روحلردہ
یوکسک ، ملی ، انسانی سائقہ و شائقہ لری احیا
و ابداع ایدہ جک ترنملر ویرسین ، دیور .
بوملاحظہ بجه مجموعہ مزہ خطاب ایتکدن زیادہ
صوک دور ادبی حیاتمزدن بر شکایتدر . هرکس
کی اجتہادہ بوخصوصہ حق ویرمک لازمدر .
یکی حیاتک ابلکہ دیکی ، اوزلہ دیکی اثرلری
بولامیورز ، یوکسک بر قدرتدن دوغان یکی
حیات ، شاعرلریمزک روحندہ کافی بر اهتزاز
تولید ایتہدی ، اکدرین ، اکملی دویغولریمزی
اک انسانی تحسلی ترنم ایلہن ، هنوز شعورلی
اولمایان مفکورہ لریمزی تنویر ایدہن یازیلر
کورہ میورز . ملی حیاتمز ، حتی انسانیت ،
استقبال دہنیلن قاراکلق ایچندہ یکی بر حیات
بولق ایچون چابالایوب دورورکن شاعرلریمزدہ
بونک هیچ بر انعکاسنی کورہ میورز . ترنم
ایلہ دکلری سادہ جہ هجراندر . بشری تحس بالکیز
هجرانلردنمی عبارتدر ؟ طبیعتی مفکورہ سنہ رام
ایدہن بویوک بر ارادہ ، قاصیرغہ حالندہ قوجہ
بر جمعیتک عصرلق قناعتلرینی بیقان بویوک
بر انقلاب ، یاشامق عزمنک یاراتدینی یوکسک
اثرلرک هیچ بری کنج ادیبلریمزک مخیلہ لرنہ
تاثیر یاپامایور . اطرافہ برکرہ باقیکیز : نہ انسانی ،

نہدہ ملی حقیقتلرلہ تماس ایدہر سیکز ، برطرفدہ
باباسنک تلقینلریلہ الہم ایدیلش اعتقادلرک هیچ
بر اساسہ مستند اولمادیغنی کورہن بر کنجک
اضطرابلری وار ، اونک یکی قیمتلر بولق ایچون
جابالامالری ، ترددلری وار ، اوتہ کی طرفدہ
برکویلنک شیمدی یہ قادر ازیلدیکی قناعتلردن
قورتولق ایچون درونی مجادلہ سنی ، کندی کندینی
تکذیب ایچون جابالاماسنی کورورسکیز .
بوندن اون بش سنہ اولنہ قادر حرکتسزلکک
شکایت ایدیلن تورک جمعیتی عادتاً عظیم برزلزلہ نک
تاثیریلہ ماضیسندن صیریلش ، یکی بر حیاتہ قوشویور ،
یوکسکدن کلن برصداء اسکیدن اوزلہ دیکی جنتک
آخرتہ دکل ، دنیاہ اولدیغنی ، اوکایریشمک ایچون
ارادہ نک و مفکورہ نک قدرتہ و یار اخیلغہ ایلانمق
لازم کلدیکی هایقیریور . نہ ایچون کنج شاعرلریمز
بونلری دویماور ؟

بوتون بوحرکتلر (حیات) دہنیلن قدرتک
تجلیسیدر . بوقدرت ، اضطراب ایچندہ نشہ ،
مجهوللر قارشیسندہ مفکورہ یاراتیر . شعرلریمزدہ
نہ بو حیات نشہ نک ایزینہ ، نہ بوزی سوروکلہ بوب
کوتورہن بر مفکورہ یہ تصادف ایدیورسکیز .

صیمی اولارق حقیقی حیاتہ باقدیفکیز
زمان هجرانلر قادر آرایشلردہ کورورسکیز .
سودیککیزک و صلتندن محروم اولمانک آجیسی
اوندن آیریلانک اذاسی پانندہ ، حتی اوندن چوق فضلہ
برباطنی قدرتک بزی متادیکی رسوکی یہ ، یکی براملہ
دوغرو سوروکلہ مہ سی دہ وار . بو آرایشدہ ،
بوارادہ دہ کی طاتلیلق نہ یہ شاعرلریمزک مخیلہ سنی
حرکتہ کتیرمہ سین ؟

اضطرابیلہ ، اذاسیلہ طبیعت بلکہ آجیدر ،
فقط برکرہ دہ انسان ارادہ سنہ ، ہیئت عمومیہ سیلہ

حیاتہ باقیکیز ، یاشامنی ایستہمک غریزہ سنہ
کندیکیزی بیراقیکیز ، عالمک بیک برنشہ
وذوق ویرن حادثہ لری ، بالخاصہ انسانلرک ابداعلری
نہ قادر قوتلی ونہ قادر کوزلدر . عالمک بوکوزل
بویوکسک اثرلری نیچین شاعرلرک ترنملرنہ اساس
اولامایور ؟ دائما کلوب کچیجی هجرانلری ترنم ایدنلر
متادیکی ایستہ کلرہ ، یکی نشہ لرہ ، یکی ابداعلرہ
بزی سوق ایدہن حیاتی قدرتک کوزللکی
ویوکسکلکی قارشیسندہ نہ یہ لاقید قالیبورلر ؟
« ادبیات جدیدہ » فکرتیلہ ، اسکی دورک
اک کوزل تابلوسنی ، « سیس » ی یاراتدی .
بولایموت اثر ماضینک اک قوتلی برسמידر .
بویوک برانقلاب اولدی ، تورک حیاتی باشند
اشاغی دیکشدی ، سیس قالدی . هرکس یکی
بر « کونش » . دوغرو کیدیور . برده بوگونک
شعرلرینی اوقویوکز ، ظن ایدہر سیکیزک بوندن
شاعرلرک خبری یوق ...

بویوک برانقلاب کچیرن تورک ملتی هدفی
آیدینلاتان اک انسانی ، اک ملی دویغولری
طاتدیران اثرلر آرایور . (حیات) ذاتاً بو اثرلری
صحیفہ لرنده اوقوتمق املیلہ چیقدی . نہ یاپالمک
اجتہاد کی بزدہ اونی آرایور ، فقط اکثریتلہ
بولامیورز و بوندن آجی دویویورز . فقط
قوتلہ امید ایدیورزک یاقیندہ بو عقیم زمان
کچہ جک ، حیات باغلرینی صاغلاملاشدیراجق ،
مرضی تحسلی دکل اصل حقیقتلری دویوراجق
اثرلر کورہ جکیز .

بوکون ایچون بزدہ دوشن وظیفہ ممکن مرتبہ
بوعقامتک سینی آرامق ، یتیشہ جک بویوک
شاعرلر ایچون زمین حاضر لامقدر .

علم حرکتی

صوک مناقشه ل مناسبيله

« شرق » ايله « غرب » ، داها دوغروسي « قرون وسطی » ايله « بکرمجی عصر » آراسنده کی فرق هر شیدن اول بر « ذهنیت » بر « اصول » فرق اولدینی سوله بیلیرز. تورکیه ، اوروپا مدینتی دأرسنه کیرمک ایچون ، هر شیدن اول « علم » ساحه سنده قرون وسطائی بقیه لردن ، « اسقولاستیک » دن قورتولتی و بو کونکی غرب علم اصوللری لایقيله بنسه مک مجبورینده در. بونک ایقاسی ، هر شیدن اول ، یکی علم مؤسسه لر مکزک روح و ذهنیت اعتباريله اسکي مدرسه تأثیرندن قورتولالرینه ، مطلقاً « یکی اصول » لری الوب بنسه لرینه و اونلری بالذات تطبیقه قدرت قازانمه لرینه وابسته در. ایسته دارالفنون مکزک حقوق فا کولته سنده « تاریخ حقوق » نامی آلتنده اوقوتولان « غربیه » لری شدتلی بر صورتده تنقیده قالدیشمه من ، دارالفنون کی « مستقبل نسله اوروپائی علم ذهنیتی و اصولی تلقین وظیفه سیه مکلف » بر مؤسسه ده قرون وسطانک و « اسقولاستیک » ک حالا همده اک بوزوق بر شکله . یاشادینی کوردیکمز ایچوندی .

مملکتده « ملیت » جریانی قوتله ندکدن سوکرا ، « تورکیات » ساحه سنده چالیشیق مراقی طبعیله آرتدی . بو چالیشانلرک بر قسمی ، اعظمی نسبتده اوروپا اصوللرینه صادق قالمغه و صمیمیت و تواضعدن آیریلماغه غیرت ایتدیلر . قرون وسطی عنعنه لرینه باغلی اولان دیگر قسم ایسه ، بو کونکی تاریخی و لسانی تدقیقاتک اصوللری و نتیجه لرینی هیچه سایه رق ، عامیانه اشتقاقلره یکی یکی کشفیاته قالدیلر ؛ و اعلال و ادغاملره بوتون دنیایی تورک یایدیلر . آرکه اولوژی و فیلولوژی ساحه لرنده اک ابتدائی معلوماته بیکانه اولان بو آدملر ، دارالفنون خارجنده قالدیقه کنجک ایچون اونستده مضر اولامازلردی . و مملکتک علمی حیثیتی مدنیت دنیاسنه قارشی کوجولته مزیدی . لکن « تاریخ حقوق » مدرسی ايله ، بوقرون وسطائی علامه لکک ، اعلال و ادغاملره مستند کشفیاتجیلرک دارالفنونه ده کیردیکنی کوردک : کونک برنده ، اقوام قدیمه نک تاریخندن ، لسانلرندن تمامیه بی خبر بر انسان ، حقوق فا کولته سیک بر کرسیسی اوزرنده ، دنیانک بوتون عالمی تجهیل ایتدی . . .

علمی مساعیله اشتغال ایتشمش اولانلر آراسنده ، بلکه ، کندی کندیسنه شو سؤالی سوراجقئر بولونور : [« تاریخ حقوق » مدرسی اولان ذات ، مدنیت قدیمه نک تورک لر طرفندن قورولدینی اثبات ایده مزیم ؛ البته اونکده کندیسنه کوره دلیللری وارد ؛ سوکرا ، بو بر حقیقت تاریخیه اولماسه بیله ، شیمدیلک بر فرضیه کی تلقی اولونه مازیم ؟ مؤخرأ تأیید ایتیمین ؛ حتی یا کلیشائی ثابت اولان فرضیه لر یوقیدر ؟ بویه بر حال نه دن استنبول دارالفنونی ایچون موجب خجالت اولسون ؟] ایسته بو مقاله مزده ، بوتورلو دوشونجه لره جواب ویرمک ایتبورز .

بو کونکی معرفت شعبه لر ی فوق العاده کنیشه مش ، مختلف اختصاصلره آیریلشدر ؛ سوکرا ، بوشعبه لرندن هر برینک کندیسنه کوره تأسس و تقرر ایتشمش اصول و قاعده لری ، بو کونه قدر الده ایدیلش نتیجه لری

ادبی حیات مزده کی بو ضعفک سبیلرینی ایکی نقطه ده آرامق لازمدر . بری اجتماعی سبیلر در که بونی اولجه بر وسیله ايله « وقت » غزته سنه یازمشدم . دیگر بر زمان عینی نقطه یه عودت ایده جکم . ایکنجی سبب کنج ادبیلر مکزک فردی نقصانلریدر . شاعرک شبه یوق که بر استعداد ، علی العاده فردلر ایچون جوق آز شعورلی اولان (حقیقت) لری آیدینلا تاجق قدرت ایسته ر . فقط عینی زمانده شاعرک ذوقنک ، مخیله سنک تربیه ایدیلش اولماسنده احتیاج واردر . بونک ایچون بر عرفان ضروریدر . علی جانب بک آرقاداشمز (حیات) ده بو نقطه یه غایت قوتله تماس ایتشمش و عرفان قیظلغنک ادبی حیات مزده تولید ایتدیکي و ایده جکی عقامی کوسترمشدر . بزى حیات صحه لريله تماس ایتدیره جک ادبی تربیه آلامدقچه و بونی افاده ایچون لازم کلن کولتور اولمادقچه حقیقی شاعر و ادیب یتیشمز . یازیق که (شاعر اولق ایچون علمه احتیاج یوقدر) سوزی (بر قاج مصراع یازان آدم ایچون اوقومنی بیراقق لازمدر) شکنده تلقی ایدیلشدر . شاعر ماقعی پارچالایاقق وجهله علم ذهنیتنه صاحب اولماز . او بالعکس اشیایی ، ماقعی تام اولارق کورور . آنجق بو کوروش ایچون بر کولتور ، بر عرفان ضروریدر . مع التأسف شاعرک استعدادنده اولان کنجلر . یمزک بک چوغنده بو عرفان یوقسوللنی در حال کوزه چاریبور . بویه اولدینی ایچون نه کندیسنی ونده اطرافنی کورمه یور ، دو یامایور ، دویده . قلیرینی ده دیگر لرینه دویور ایلله جک خیاللر (Images) بولامیور . کنجلر یمز تورکجه یه صاحب اولمقدن باشقه بویوک ، عالمشمول ادبیلرک اثرلریله دماغلرینی تربیه ایتمه دکجه ، او اثرلردن فوق آلا جق عرفانه مالک اولمادقچه یکی ابداعکار اثرلر یار اقامازلر .

صنعتکار اولدینی کور کورینه قبول ایتدکدن سوکرا اطرافنی دیکله یه مینلرک ، حتی کندیسنه نفوذ ایده مینلرک آیتسندن هیچ برشی بکلنه مز . بزم یاپایله جکمز ساده جه کنج استعدادلره بو « عرفان » لزومنی تلقین ایتمک ، اونلری عالمشمول اثرلره تماسه کتیرمکدر . شخصی نقصان قالدقار و اجتماعی محیطده مساعد اولورسه هیچ شبه یوق که بلکه دیکمز ادبی دهالر قوتله یتیشیر .

محمد امین

واردر . بو علم شعبه لرندن هر هانکی برنده اختصاص قازانق ایسته ی بر آدم ، هر شیدن اول او اصول و قاعده لری ، اونتیجه لری او کوره نیر ؛ کندی شعبه سیه علاقه دار سائر ساحه لرده ده بالفعل چالیشیر . مثلاً اسکي مدنیتک ماهیتی بر متخصص صفتیله او کونه مک ایسته ی بر آدم ، هر شیدن اول اقوام قدیمه نک لسانلری ، تاریخلری صیراسیله تدقیقه ، تدقیق اصوللری لایقيله او کونه رک بالفعل مساعیده بولونمغه مجبورز . آنجاق بو اوزون مساعیدن سوکرا درکه ، اومتبع ، سعی و قابیلیت نسبتنده ، « اورپژینال » اثرلر وجوده کتیره بیلیر ؛ و بونلر ، اوعلمک اسکي و طایینشمش عالمی طرفندن تقدیر اولوندقندن سوکرا . درکه او متبعک او وادیده « فرضیه » سرد ایتمک حقی اولابیلیر . دیمک اولیورکه هر هانکی بر معرفت شعبه سنده اک اوافق بر « فرضیه » سردینه حق قازانق ایچون ، او ساحه ده کفایت علمیه سی اربانجه قبول ایدیلش اولق شرطدر . معاصر علمده « تحقیق » بولی ایسته بودر . اساساً اک بویوک متخصصلرک « اختصاص ساحه سی » ده دائماً محدوددر ؛ کندی ساحه سنده « محقق » اولان بر عالم ، ساحه سنک خارجنده « مقلد » در ؛ یعنی ، باشقا متخصصلرک افکارینی قبوله مجبوردر . اگر « تاریخ حقوق » مدرسی اولان ذات ، تاریخ قدیمک هر هانکی بر شعبه سنده اک اوافق ، اک اهمیتمز بر فرضیه سرد ایده بیلله جک قدر حائر اختصاص اولسه یدی ، یا خود « لسانیات » ساحه سنده حائر و قوف اولدینی شیمدی یه قدر متخصصلرینه تسلیم ایتدیره یدی ، اوزمان وضعیت باشقا اولوردی . حالبوکه - اولکی مقاله مزده کوستردیکمز کی - تصادفاً اوقودینی او چ بش کتابدن قاریشیق ، اسکیمش معلومات ایدینه ، « تورکیات » ساحه سنده هیچ وقوفی اولمایان ، آسیا تاریخ و جغرافیاسی حقنده - زکی ولیدی بکک اخیراً « وقت » ده نشر ایتدیکي مقاله لرندن صراحتاً آکلاشیلدینی وجهله - رومان ماهیتنده اثرلره و شفاهی روایتلره استناد ایده ن ، وبالخاصه بو کونکی « علمی اصوللر » . تمامیه بیکانه بولونان بر آدم قالدیور ، فیلولوژی و تاریخ اصوللرینه تماماً مغایر جوجو قچه اشتقاقلر و استدلاللرله تدقیقات علمیه نک بو کونکی نتیجه لرینه طابان طابانه ضد حکملر جیقاردینی ادعا و بونی بویوک بر کشف اولارق اعلان ایده بیلور . بونک « علم » ايله ، « فرضیه » ايله ، « اصول » ايله هیچ بر علاقه سی یوقدر ؛ و بو ذاتک تعقیب ایتدیکي بول ، تمامیه « قرون وسطائی » بر بولدر . تاریخ ، جغرافیا ، ژده اولوژی ، آرکه اولوژی و فیلولوژی متخصصلرندن هرکب اولارق دارالفنون طرفندن تشکیلی طلب ایتدیکم هیئت ، قطعیتله قانمک ، « تاریخ حقوق » مدرسی طرفندن ایلری سورولن شیلرک هیچ بر زمان « علمی بر فرضیه » ماهیتنده بیله اولامایه جقنی تأیید ایده جکدر . اساساً بویه بر هیئت تشکیلی طلب ایتمککم ، تاریخ حقوق مدرسنک ادعایرینه « جدیت » اسناد ایتدیکمدن منبعث دکل ، ساده جه ، حائر اولدینی مدرس صفتندن متولددر . دارالفنون خارجنده اولسه یدی ، بو جنس شیلره قارشی کولکله اکتفا ایده بیلرک ؛ حالبوکه شیمدی ، دارالفنوندن « قرون وسطائی ذهنیت » ی قالدیرمق و عصری علم اصوللری اقامه ایتمک مسئله سی کی غیر ومسئولیتی بر مسئله مواجهه سنده بولونیورز . . .

کوسریلی زاده محمد فؤاد
استانبول دارالفنونه « تورک ادبیاتی توفیق » مدرسی